

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคของการพัฒนา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ซึ่งเป็นปีแรกที่ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศและนับตั้งแต่การพัฒนาประเทศไทยได้แผนเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับต่างๆ จนถึงปัจจุบันนี้ นับได้ว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยมาก ทั้งในแง่ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเฉพาะที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ Newly Industrialized Countries (NICs) แต่ระบบการศึกษาของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือความต้องการใหม่ๆ ได้ทันทั้งที่ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534 2529 : 3) จึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะการมีงานทำที่นับวันจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่เริ่มจะมีปัญหามากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากปริมาณของผู้สำเร็จการศึกษานในแต่ละปีมีปริมาณและคุณภาพไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของประเทศในปัจจุบัน อีกทั้งตลาดแรงงานใหญ่สำหรับคนกลุ่มนี้คือ ภาครัฐบาล ซึ่งปัจจุบันตลาดแรงงานภาครัฐบาลมีจำนวนจำกัดและมีเงื่อนไขมากมาย จึงก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูง ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายระยะยาวในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงได้เน้นการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเพื่อความรู้และอาชีพ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำและปรับตัวได้ ในการประกอบอาชีพส่วนตัว โดยพยายามส่งเสริมให้มีทัศนคติที่สนใจประกอบอาชีพส่วนตัวมากขึ้นและส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ที่เข้าสู่อาชีพด้านนี้ ความเป็นอยู่ดีขึ้นและก้าวเข้าสู่ระบบได้

ด้วยเหตุนี้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ข้อหนึ่งว่าจะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ คุณธรรม และมีจริยธรรมทั้งประเทศ เพื่อให้บัณฑิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับภาวะการเปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจและสังคม และให้มีความสามารถในการสร้างงานและประกอบอาชีพอิสระได้
(แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 2530 - 2534 2529 : 55)

เมื่อพิจารณาสภาพและแนวโน้มโดยทั่วไปของการประกอบอาชีพส่วนตัวจากข้อมูล
รายงานการสำรวจแรงงาน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้แบ่งสภาพการทำงานเป็น
5 ประเภท คือ นายจ้าง ลูกจ้างรัฐบาล ลูกจ้างเอกชน ผู้ทำงานส่วนตัว และผู้ช่วยธุรกิจ
ของครอบครัว โดยไม่ได้รับค่าจ้าง จะพบว่าสภาพการมีงานทำของประเภทหลัง อาจจะเป็น
ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวได้ อย่างไรก็ดี ผู้ที่เป็นนายจ้างก็น่าจะเป็นผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวได้
เช่นกัน เพราะประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง (วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา 2531 : 14)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษานิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่
หรืออนาคตของชาติว่ามีเหตุผลหรือปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษามีความพอใจ หรือความ
ต้องการประกอบอาชีพส่วนตัวไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาแล้วมาหาพื้นที่ทำกิน อาจจะเป็น
ความต้องการในอนาคตก็ได้ โดยหาประสบการณ์ก่อนแล้วจึงประกอบอาชีพส่วนตัวในภายหลัง ทั้งนี้
เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายรัฐบาล และคาดว่า ผลการวิจัยคงจะเป็นประโยชน์ส่วนหนึ่งในการ
พัฒนาประเทศต่อไป

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการวิจัยครั้งนี้ คือ มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
เลือกประกอบอาชีพส่วนตัวของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นเป้าหมายของการศึกษาวิจัย
จึงต้องการทราบถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้คือ

- 1 เพื่อต้องการทราบปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
ประกอบอาชีพส่วนตัวของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2 เพื่อหาทฤษฎีด้านสังคมมาประยุกต์ใช้ในงานพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 3 เพื่อต้องการทราบคุณลักษณะที่ต่างกันของนิสิตที่สนใจประกอบอาชีพส่วนตัวกับนิสิต
ทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะเลือกศึกษาความต้องการประกอบอาชีพส่วนตัว ของนิสิตชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาพาณิชยศาสตร์และการบัญชี วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เป็นตัวอย่างในการสอบถาม เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) เนื่องจากทั้ง 3 สาขาวิชาเรียน คือ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี วิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่มีแนวโน้มที่จะไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้สูง และเลือกสาขาวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งมีแนวโน้มประกอบอาชีพรับราชการ หรือประกอบอาชีพส่วนตัวก็ได้มาเป็นตัวเปรียบเทียบ โดยเลือกนิสิตแต่ละคณะ จำนวนประมาณสาขาวิชาละ 100 คน รวมทั้งสิ้นประมาณ 400 คน

คำจำกัดความในการวิจัย

1. ความต้องการประกอบอาชีพส่วนตัว หมายถึง ความต้องการในปัจจุบัน หรือในอนาคตที่จะประกอบอาชีพส่วนตัว

2. อาชีพส่วนตัว หมายถึง ผู้ที่เป็นนายจ้างตนเอง ประกอบอาชีพเพื่อหวังรายได้ หรือกำไรเล็กน้อยไม่สำคัญ เมื่อมีการพัฒนายิ่งขึ้นไป จะกลายเป็นผู้ประกอบการ คือ เจ้าของกิจการทั้งหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัดขนาดใหญ่ที่ทันสมัย อาชีพส่วนตัวแบ่งได้เป็น 4 ประเภท

- 1 ประเภทบริการ เช่น อยู่ซ่อมรถยนต์ ร้านเสริมสวย
- 2 ประเภทการค้า เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายอาหาร
- 3 ประเภทเกษตรกรรม เช่น เลี้ยงปลา ทาไร่ เลี้ยงสัตว์
- 4 ประเภทผลิต ขายส่ง ขายปลีก ร่วมอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน

ในการวิจัยครั้งนี้อาชีพส่วนตัว หมายถึง การช่วยเหลือธุรกิจครอบครัวด้วย

3. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิตชั้นปีที่ 4 ในสาขาวิชาพาณิชยศาสตร์และการบัญชี วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และรัฐศาสตร์

4. อาชีพบิดามารดา หมายถึง อาชีพของบิดามารดาปัจจุบันในกรณีที่เป็นบิดามารดา ไม่ได้ทำงานขอให้ตอบว่าในอดีตบิดามารดาทำงานอะไร

5. รายได้บิดามารดาจากกลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ รายได้สูง รายได้ปานกลาง รายได้ต่ำ ทำให้สัดส่วนกันในกลุ่มตัวอย่าง รายได้บิดามารดา หมายถึง รายได้สุทธิต่อเดือนของบิดามารดาารวมกัน

6. สาขาวิชาที่เรียน หมายถึง นิสิตกำลังศึกษาคณะอะไรในปัจจุบัน

7. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ หมายถึง ผลตอบแทนที่เป็นรายได้จากการประกอบอาชีพส่วนตัว

8. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ การได้เข้าทำงานในทางอย่างอิสระ มีความเพียรพยายามที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุมาตรฐานและสิ่งที่อยากได้ดีโดยเร็ว

9. การเสี่ยง หมายถึง สิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ เป็นความผันแปรของผลที่อาจจะได้รับในช่วงเวลาเฉพาะสถานการณ์หนึ่ง ถ้ามีผลเป็นไปดีหนึ่ง ก็ไม่มีการเสี่ยง แต่ถ้ามีผลเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งการเสี่ยงก็เกิดขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังต่อไปนี้ คือ

1 เป็นการช่วยสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการสร้างงานของภาคเอกชน โดยหาข้อมูลเบื้องต้นและปัจจัยต่างๆ ของความต้องการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวของคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

2 เป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบัน ตามแนวทางอันอาจจะ เป็นผลประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

3 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐบาลและ เอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางให้ความช่วยเหลือผู้ต้องการประกอบอาชีพส่วนตัว